

L'épicurisme à Rome – la théorie du plaisir

T1 Cicéron, *Des termes extrêmes des biens et des maux* I 29-32 = LS 21A

quaerimus igitur, quid sit extremum et ultimum bonorum, quod omnium philosophorum sententia tale debet esse, ut ad id omnia referri oporteat, ipsum autem nusquam. hoc Epicurus in uoluptate ponit, quod summum bonum esse uult, summumque malum dolorem, idque instituit docere sic : omne animal, simul atque natum sit, uoluptatem appetere eaque gaudere ut summo bono, dolorem aspernari ut summum malum et, quantum possit, a se repellere, idque facere nondum deprauatum ipsa natura incorrupte atque integre iudicante. itaque negat opus esse ratione neque disputatione, quam ob rem uoluptas expetenda, fugiendus dolor sit. sentiri haec putat, ut calere ignem, niuem esse albam, dulce mel. quorum nihil oportere exquisitis rationibus confirmare, tantum satis esse admonere. [...] etenim quoniam detractis de homine sensibus reliqui nihil est, necesse est quid aut ad naturam aut contra sit a natura ipsa iudicari. ea quid percipit aut quid iudicat, quo aut petat aut fugiat aliquid, praeter uoluptatem et dolorem? Sunt autem quidam e nostris, qui haec subtilius uelint tradere et negent satis esse quid bonum sit aut quid malum sensu iudicari, sed animo etiam ac ratione intellegi posse et uoluptatem ipsam per se esse expetendam et dolorem ipsum per se esse fugiendum. itaque aiunt hanc quasi naturalem atque insitam in animis nostris inesse notionem, ut alterum esse appetendum, alterum aspernandum sentiamus. [...] Sed ut perspiciatis, unde omnis iste natus error sit uoluptatem accusantium doloremque laudantium, totam rem aperiam eaque ipsa, quae ab illo inuentore ueritatis et quasi architecto beatae uitae dicta sunt, explicabo. nemo enim ipsam uoluptatem, quia uoluptas sit, aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos, qui ratione uoluptatem sequi nesciunt, neque porro quisquam est, qui dolorem ipsum, quia dolor sit, amet, consectetur, adipisci uelit, sed quia non numquam eius modi tempora incidunt, ut labore et dolore magnam aliquam quaerat uoluptatem. [...] Non enim hanc solam sequimur, quae suauitate aliqua naturam ipsam mouet et cum iucunditate quadam percipitur sensibus, sed maximam uoluptatem illam habemus, quae percipitur omni dolore detracto. nam quoniam, cum priuamur dolore, ipsa liberatione et uacuitate omnis molestiae gaudemus, omne autem id, quo gaudemus, uoluptas est, ut omne, quo offendimur, dolor, doloris omnis priuatio recte nominata est uoluptas. Vt enim, cum cibo et potione fames sitisque depulsa est, ipsa detractio molestiae consecutionem affert uoluptatis, sic in omni re doloris amotio successionem efficit uoluptatis. itaque non placuit Epicuro medium esse quiddam inter dolorem et uoluptatem; illud enim ipsum, quod quibusdam medium uideretur, cum omni dolore careret, non modo uoluptatem esse, uerum etiam summam uoluptatem. quisquis enim sentit, quem ad modum sit affectus, eum necesse est aut in uoluptate esse aut in dolore. omnis autem priuatione doloris putat Epicurus terminari summam uoluptatem, ut postea uariari uoluptas distinguique possit, augeri amplificarique non possit.